

trivsel

Dramatens Vänner

Swedish fika – en svensk tradition

Odla
tillsammans
i stan

10

12

22

18

Innehåll

Ledare 3

I korthet 4

Kulla-Gulla på Dramaten 5

Trivsel träffar: Dan Eliasson 6

Hemma: Odlatsammans i stan 10

Senior idag: Teaterintresse
som hobby 12

Historia: Släktforskning
bortom tid och rum 14

Stadsutveckling: Hagastaden
– nu, då och i framtiden 18

Kropp och själ: Swedish fika
– en svensk tradition 22

I våra fastigheter: I krisens spår
ställer vi om 26

Korsord 28

Trivsel ges ut av
Micasa Fastigheter i Stockholm AB,
Nordkapsgatan 3, Box 1298, 164 29 Kista,
telefon 08-508360 00.

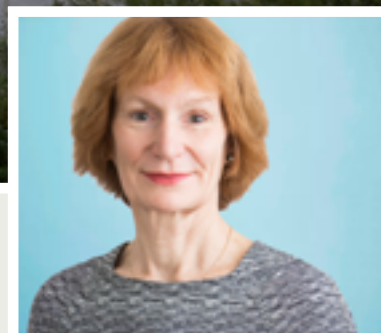
Redaktör: Kicki Kullberg Durén

Skribenter: Jenny Bicho, Lena Videgren och Linnea Moore.

Fotografer: David Bicho, Mikael Wallerstedt (Kallt och varmt inne, sid 4), Matilda Rahm (sid 5), Björn Dalin/MSB (sid 7–9), Sören Andersson/TT (sid 9), Stephanie Wiegner (sid 17), Lennart Johansson/Stockholms stad (sid 18), Marge Arkitekter (sid 19–20), Mikael Ullén (porträtt sid 20), Larssons Ateljé, 1902 (sid 21), Johnér bildbyrå (sid 22–24), Magnus Skoglöf (porträtt sid 25).

Produktion: Byrå4. **Tryck:** Sib-tryck.

Micasa Fastigheter ägs av Stockholms stad.

Vi ställer om när det behövs

En annorlunda vinter och vår har mynnat ut i en sommar med solsken och prunkande grönska utanför våra fönster. En sommar som jag hoppas vi alla får tillfälle att njuta av. Det här året har inneburit många utmaningar och det är fantastiskt hur vi människor har förmågan att ställa om. Vi har fått hitta nya sätt att umgås. I detta nummer av Trivsel kan vi låta oss inspireras av Stina Almroth, som berättar om vår fikaträdition och hur vi nu fikar tillsammans över internet. Att uppleva natur och fågelkvitter under fikastunden kan också vara härligt. Balkongen eller våra vackra, tillgängliga gårdar inbjuder till fina stunder i sommar. Kanske med en god fika och trivsamt läsning av Trivsel.

Trivsel har träffat Dan Eliasson, som blivit en riktig kändis de senaste månaderna i egenskap av att vara generaldirektör för Myndigheten för

samhällsskydd och beredskap (MSB). I denna intervju låter han oss möta både människan och myndigheten. Vi är många som har fått hitta nya sätt att både umgås och arbeta. På Stadsteatern har de lagt kostymtillverkningen inför föreställningen om Kulla-Gulla åt sidan för att istället skyddsutrustning till vården. Vi på Micasa har ställt om lokaler i beståndet för att regionen ska kunna öppna fler vårdplatser.

Läs om hur staden utvecklas vad gäller byggnation av nytt äldreboende i Hagastaden och om hur staden kan vara en plats för odling. Du får tips om hur du kan söka din historia och läsa om hur spännande det är med släktforskning.

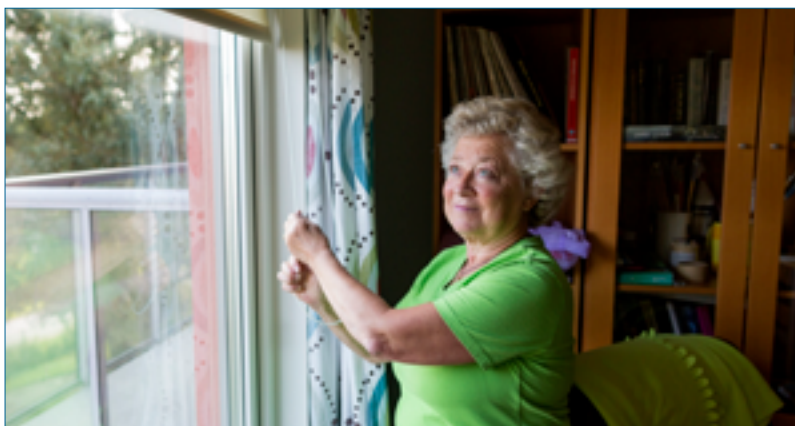
Önskar er en trivsamt stund med skön läsning!

Maria Mannerholm, VD Micasa Fastigheter

Varmt ute och kallt inne

När sommar och sol nalkas blir det även varmare inomhus. Här får du några tips för ett skönt inomhusklimat på sommaren:

- Dra ner persienner, rullgardiner och dra för gardiner under dagen för att stänga ute hettan.
- Vädra på kvällar och nätter. Skapa gärna korsdrag om du har möjlighet.
- Häng ett kallt, fuktat lakan framför det öppna fönstret vid vädring, så att luften som passerar kyls ned.
- Har du tillgång till bordsfläkt? Ställ en skål med is framför fläkten för att kyla ner luften i rummet. ■

26 vackra gångstråk i staden

Den bästa motionen är den som är gratis och leder någonstans. Nu har Stockholms stad uppdaterat kartorna med 26 gångstråk runt om i huvudstaden. Välj mellan långa och korta turer i lugna, trevliga miljöer. Gångstråk Stockholm är ett projekt som länkar samman staden och inspirerar till vardagsmotion. I kartan, som delas ut gratis till intresserade, finns information om sevärdheter, badplatser samt ett urval av kaféer, bibliotek och toaletter.

Läs mer på: <https://motionera.stockholm/gangstrak/> ■

Kontakt, underhållning eller mat

Med digitala tjänster går det att öka känslan av närhet. Håll kontakt med familj och vänner, uppdatera dig och må bättre via internet. Här kan du få tips om underhållning, sysselsättning eller vilka andra tjänster som finns att tillgå. Att handla mat, mediciner eller betala räkningar är bara en knapptryckning bort.

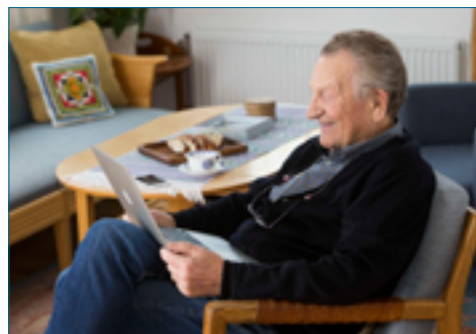
Läs mer på www.internetstiftelsen.se ■

E som i elbilsflotta

2015 började Micasa Fastigheter införa elbilar till sin bilpool. I maj i år byttes de två sista hybridbilarna ut mot elbilar, så nu drivs samtliga fordon i flottan med miljömärkt el.

Liksom alla bolag och verksamheter i Stockholms stads regi är Micasas mål att på sikt bli hundra procent koldioxidneutralt. Ett steg på vägen är att minska koldioxidutsläppen från våra transporter, t.ex. genom att åka med kollektiva färdmedel samt öka användandet av elbil. Kanske har du sett någon av våra bilar rulla runt på stan när våra medarbetare är ute på jobb i våra fastigheter? Samtliga åtta bilar har fått sina egna namn; Elvis, Elvira, Elsa, Ellinor, Elmer, Elaine, Elliot och Elias. ■

När smuts skapar liv

I höst sätter Stadsteatern upp föreställningen Kulla-Gulla, som bygger på Martha Sandwall-Bergströms böcker. För kostymören Kersti Vitali Rudolfsson handlar det om att med tyg, färg och form berätta historien om torparflickan, som står upp mot orättvisor.

– När jag fick erbjudandet om att jobba med föreställningen sträckläste jag alla de 12 böckerna på nytt. Jag blev tagen av historien och ur ett vuxenperspektiv såg jag vilken imponerande flicka Kulla-Gulla faktiskt är, säger hon.

Handlingen är förlagd till sekelskiftet och mycket av gestaltningen kommer att handla om de stora klasskillnader som fanns i Sverige då. I böckerna beskrivs hur fattigt torparna hade det under den här perioden.

– När jag växte upp i Mjölby på 50-talet så fanns fattigsverige till viss del kvar. För mig är det viktigt att fattigdomen inte ska kännas som en deppig grå massa. Jag kommer att jobba med patinerings av kläder och färgning av tyger. Jag vill med hjälp av färg

skapa smuts som får liv och berättar en historia, säger Kersti.

I föreställningen kommer 18 skådespelare spela 60 karaktärer. Det innebär många och snabba klädbyten. I skissarbetet hämtar Kersti inspiration från 1890-tal till omkring 1915. Precis som i böckerna får man följa Kulla-Gulla under ett decennium. I förberedelserna jobbar Kersti nära med regissör, scenograf, maskör och hattmakare.

– Det är ett hundratal kostymer och jättemånga hattar som ska tillverkas. Utmaningen är volymen, att lyckas skapa alla dessa kostymer inom budget, i tid och att sen få till alla klädbyten på scen, säger Kersti.

Ursprungsplanen var att Stadsteaterns kostymateljé skulle

ha börjat tillverka kostymerna redan, men när pandemin kom fick de ställa om för att tillverka skyddsutrustning till vårdpersonal istället.

– De gör ett helt fantastisk arbete och vi kommer köra på med fullt ös med kostymerna till Kulla-Gulla i augusti istället.

Familjeföreställningen har premiär den 5 december. Kersti tror att den kommer tilltala de flesta åldrar. Utifrån dagens perspektiv på kvinnans roll i samhället och den medvetenhet som finns i dag ska det bli roligt att berätta historien.

– Kulla-Gulla har ansetts vara präktig, men nu när jag läser ser jag att hon är tuff, stark och handlingskraftig. Hon går sin egen väg. Historien är skriven utifrån ett kvinnligt perspektiv. Den är feministisk, men också humanistisk. Hon har en stark övertygelse om att skipa rättvisa och det är precis lika aktuellt idag, som när det utspelade sig i gammelsverige. ■

Han jobbar mitt i krisens centrum

En "Emil i Lönneberga-pojk" som tog vägen via punken till myndighetssveriges finrum. I detta nummer träffar vi Dan Eliasson, som är högste chef för den myndighet som ska se till att vårt land fungerar under kris.

I Coronakrisens Sverige är begreppet "träffar" lite mer flytande än annars. För säkerhetsskull bestämmes vi träff över telefon. Dan Eliasson ringer på exakt utsatt tid och jag inleder med att berätta att det är första gången jag gör ett personporträtt utan att träffa personen.

– Ja, det är stora förändringar för oss alla, på många olika plan. Det blir inte lika mänskligt, men det går, säger Dan Eliasson och berättar att han är på jobbet eftersom det är svårt att jobba hemma i en krishanteringsorganisation.

Som en vallhund

Myndigheten för skydd och beredskap har ansvar för att stödja samhällets beredskap för olyckor, kriser och civilt försvar. De ska se till att myndigheter och kommuner gör vad de ska och att ingen fråga hamnar mellan stolarna. Dan Eliasson har varit generaldirektör i två år och krisen med Covid-19 är hans första riktigt stora landsomfattande, även om skogsbränderna 2018 också var stora kriser.

– I sådana här kriser syns MSB kanske inte så mycket, men vi finns bakom kulisserna. Vi är som en liten vallhund som ser till att systemet fungerar, berättar han.

Mycket handlar om samordning. Det kan vara att hjälpa till att säkra resurser eller att säkra att läkemedel eller telekom-varor kan komma in i landet. Dock har de ingen formell rätt att tala om för andra myndigheter vad de ska göra. Enligt ansvarsprincipen är den myndighet som är ansvarig vid normaltillstånd även ansvarig vid kris. MSB har överblick och kan "knuffa på".

– Vid exempelvis skogsbränder så har vi ingen orderrätt. Vi kan föra samtal med räddningstjänsten och försöka få dem att bidra med brandmän och brandbilar till mer behövande. Vi övertygar med argument och det brukar alltid ordna sig.

Bättre rustade

Dan berättar att han tycker att Sverige nu visar att vi lärt av tidigare kriser.

– Efter varje kris förstärks det svenska samhället och vi blir bättre rustade än tidigare. Det viktiga är att skapa starka och robusta system, som kan anpassa sig efter nya situationer. I denna kris har vi verkligen fått bevis för att vi lyckats. Om man tittar på intensivvårdsplatser och tillverkning av skyddsutrustning, så har Sverige gjort framsteg och visat på en otrolig omställningsförmåga.

Tycker du att vi var förberedda för en kris av den här omfattningen?

– Både ja och nej. Det svenska krishanteringssystemet är väl utvecklat och vi har lärt oss mängder av läxor efter tidigare kriser, exempelvis tsunamin. Idag har vi tydligare roller och är betydligt bättre än vid svininfluensan, fågelinfluensan och sars. Det vi kan fundera på är om vi reagerade tillräckligt snabbt eller om vi borde ha tryckt på reaktionsknappen tidigare? Det är en fråga vi och alla andra länder kommer att behöva titta på och lära oss av till nästa gång.

Dan växte upp i Garpenberg i Dalarna med mamma och storasyster. Pappan reste runt i världen bl a till sjöss och de träffades sporadiskt under uppväxten. Trodde han då att det var

chefspositioner på landets största myndigheter som hägrade?

– Nej, verkligen inte. Jag var som många andra en arg, ung man. Jag tyckte att mycket i samhället var fel och att det fanns stora orättvisor. Jag använde punktmusiken som uttryckssätt.

Förändra inifrån

Efter militärtjänsten gav sig den unge punkbassisten ut för att resa runt i världen. Det blev ett halvår i Asien och 2,5 år i Sydamerika. Under en tid jobbade han som projektassistent på Asea i Venezuela. Där träffade han en klok person som gav honom ett uppvaknande.

– Han sa att han tyckte att jag skulle jobba inifrån för förändring istället för att stå och skrika utifrån och tro att man ska kunna påverka samhället. Jag insåg att han hade rätt och började läsa juridik, berättar han.

Det ena ledde till det andra och han har erbjudits framstående chefspositioner. Än idag kan han förundras över att ”en sån som han kunde komma in i systemet och påverka”. För att inte tala om vad mamma tänkte.

– Hon hade aldrig i sin vildaste fantasi trott detta om sin son. Min mor tyckte att jag var som Emil i Lönneberga och att det nog kunde ha blivit lite vad som helst av mig, men jag har mina föräldrar att tacka för allt.

och sprungit in i många bergväggar, men också rönt stora framgångar. Framöver hoppas jag att kunna använda den bredd och den klokskap jag har samlat på mig för att stötta andra som har ambition att vilja förändra. ■

Känner sig ung

Som person har han mycket energi och kraft. Han har naturliga ledaregenskaper och har aldrig sökt ett jobb. Efter att ha sprungit i ett vansinnigt tempo de senaste 20 åren så är lusten att springa fort inte lika stark. Även om han älskar att arbeta ser han framöver fram emot lite långsammare tempo. Han är inte rädd för ålderdom.

– Jag tillhör dem som fortfarande känner mig som 20 år. Jag kan inte förstå att jag ska fylla 60 år nästa år. När jag var ung och någon var 60 år så var det en väldigt gammal person – men jag känner mig inte alls gammal.

– Jag har haft så centrala befattningar och fått vara med om mer än de flesta bara kan drömma om. Från att ha varit ett dynamiskt energiknippe så rör jag mig mer mot att vara den kloke eftertänksamme. Jag har ramlat ner i många gropar

Namn:

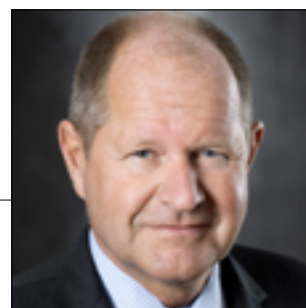
Dan Eliasson

Ålder: Fyller 59 år

Familj: Fru och två barn

Aktuell som: Generaldirektör för MSB.

Tidigare bland annat statssekreterare vid Justitiedepartementet, generaldirektör Migrationsverket 2007–2011, Försäkringskassan 2011–2014, Rikspolischef 2015–2018.

Stadsodling för alla

Aldrig hade de väl trott att de skulle få mark mitt inne i stan, men fyra år senare växer en oas av ätbara växter intill höghusen. Föreningen Odlahop har fokus på jorden och rycker ut för att rädda bortvalda växter.

Precis nedanför Drakenbergsparken i Tantolunden står ett par röda skjul bland växtligheten. Om man bara passerar ser det inte så värst mycket ut för

Jenny Salmson

världen, men för den som stannar till och tar sig en pratstund med gänget från Odlahop öppnas en helt ny värld. Det är kunskap, vänskap, aktivism och kärlek till jorden på samma gång.

– Har ni smakat på den orange tulpanen? Den smakar helt fantastiskt, säger Jenny Salmson, som är en av grundarna till föreningen Odlahop.

Som avslutning på en kurs i permakulturdessign gjorde hon och några kursare ett designförslag för en outnyttjad gräsmatta i Tantolunden. De tog i ordentligt och ritade in allt de drömde om utan egentlig förhoppning om att få tillgång till mark mitt inne i stan.

– Mest som en kul grej gick vi upp till stadsdelsförvaltningen med vårt förslag, men det tog inte ens fem minuter innan de sa okej,

berättar Jenny och skrattar åt minnet och hur förvånade de blev.

– I början var folk lite upprörda för att vi förstörde en gräsmatta där de hävdade att de alltid brukade hålla till. Så var det inte. Här var ingenting innan. En helt oanvänd plats som man passerade snabbt.

Det har nu gått fyra år sedan starten och fokus är att bygga jord, men även att rädda stadens växter som byts ut två-tre gånger varje år. De hamnar här istället. Nästan allt går att äta. Både blommans blad och de gröna bladen på tulpanen, men inte löken får vi lära oss. I en låda märkt ”potatisupproret” ligger knölar fulla av groddar. Det är skänkta potatisar, som ska sättas med målet att uppmärksamma att Sverige behöver bli självförsörjande igen.

Drömmar om växthus

Onsdagar och söndagar arbetar de i Tanto. Ofta blir det spontanworkshops. De samlas och lär varandra om jord, olika sorters bäddar och växters ätlighet. Inte sällan går det förbi någon som kommer med ny kunskap. Som den gången en kvinna uppväxt i Moçambique kom och pekade på växten vallört, som i Sverige har använts som läkemedel mot olika sjukdomar.

– Där hon kom ifrån odlades vallörten för att ätas. Vi provade och det var helt okej. Påminde lite om spenat. Det är roligt när det dyker upp en ny funktion till som inte går att läsa sig till någonstans, säger Jenny.

Föreningen har 30 betalande medlemmar, men nästan 700 följare på Facebook. För ett tag sedan fick de möjlighet att bruka en ganska stor bit mark i Aspudsparken, en i Kungsängen och nyligen har det startats en Odla ihop-grupp i Västberga. De kallas pedagogiska odlingsplatser och syftet är att sprida kunskap.

– Om jag fick önska mig något så är det ett växthus där vi kan ha verksamhet året om och kunna arbeta med förädling. Och tänk om det kunde rymma plats för kursverksamhet. Det vore som en dröm, säger Jenny. ■

Teaterintresse som hobby

Dramatens Vänner vill främja intresset för teaterkonst och utveckla publikens roll. För den okunnige med teaterintresse kan det vara en genväg in i scenkonstens förtrollande värld.

– Jag har alltid varit road av teater. Det är en chans att kliva ur sig själv och inte vara delaktig, men ändå direkt berörd, säger Thorwald Nilsson som är ordförande i vänföreningen Dramatens Vänner.

I mer än 20 år har de arbetat för att främja intresset för teaterkonsten. Med kunskap och engagemang bidrar de till att utveckla publikens roll i scenkonsten.

– Det finns en rundgång mellan pjäsen, regissören, skådespelarna, föreställningen och publik där publikens reaktion och energi faktiskt är en oerhört viktig del, berättar Thorwald Nilsson.

Varje år arrangerar Dramatens Vänner en rad aktiviteter som teatercaféer, paneldiskussioner, samtal, resor och visningar. Ibland är de testpublik och ofta bjuder de in nyckelpersoner för intressan-

ta samtal. Bara det senaste året har de haft event med skådespelarna Ingela Olsson och Elektra Hallman samt regissörerna Suzanne Osten och Ada Bergman för att nämna några.

Stark teatertradition

Utmaningen framöver är att lyckas behålla medlemsantalet. Många är seniora och föreningslivet över lag i Sverige är på nedåtgående. Dramatens Vänner arbetar för att knyta till sig nya grupper; yngre, fler medelålders och nysvenskar. De har inlett samarbeten med flera kulturföreningar runt om i Stockholm.

– Teatertraditionen är och har alltid varit stark i exempelvis Östeuropa. I Dramatens regleringsbrev står att teatern ska vara en kulturbärare och nå fler samhällsgrupper och detsamma gäller oss, säger Thorwald.

För att vara med i Dramatens Vänner bör du vara teaterintresserad, men behöver inte vara kunnig. Dock kan Thorwald inte lova att du kommer förbli okunnig.

– Jag skulle säga att det ger acceleration för intresset och ganska snart har du fördjupat dina teaterkunskaper. Det är många kunniga personer med i föreningen och vi har riktigt spännande och lärorika samtal, som blir en genväg in i scenkonstens värld. För den som är ensam är det väldigt enkelt att komma in i gemenskapen. ■

Namn:

Dramatens Vänner

Antal medlemmar:

Strax under 600 medlemmar

Kostnad för medlemsskap: 350 kr/år

– par på samma adress 500 kr/år

Webbplats: www.dramatensvanner.se

Släktforskning bortom tid och rum

Att söka sina rötter är förmodligen lika populärt idag som för 30 år sedan, men tekniken har gjort det enklare än någonsin. Trivsel har träffat Kerstin Sima som skrivit en bok om sin släkt. Vi har även pratat med historiken Mats Hayen från Stockholms stadsarkiv om varför man släktforskar och hur man går till väga.

– Vi ärver inte bara DNA av våra förfäder utan varje generation uppfostras av den föregående och bidrar till den man är idag, säger Kerstin Sima och tar en klunk av sitt kaffe.

Vi sitter i hennes vardagsrum för att prata om släktforskning. Tillsammans med en kusin har

hon gjort en bok om släkten på pappa Jonas sida. Sima story – en sann släktkrönika har getts ut på eget förlag och tryckts upp i 300 exemplar. Den 294 sidor långa boken avslutas med en bild på farfar Adolph Simas släktträd från 1500-talet och framåt, och mycket verkar utgå just från denne

farfar. En ambitiös lantmätare från Ljusdal, som blev föräldralös vid 12 års ålder och sen fick 10 barn med hustrun Julia.

– Egentligen föddes han som Adolf Gustafsson, men 1918 bytte han ändelse till ph och tog efternamnet Sima efter lagret i jordskorpan med samma namn. Sima består av tung sten som inte lätt rubbas – därav namnet, berättar Kerstin.

I sin efterforskning har hon hittat tydliga mönster i släkten. Farfar Adolph hade en vision om att de Ljusdalska skogarna inte gav tillräcklig lärdom. Istället skickade han hela sin stora familj till Leipzig i Tyskland där de fick bo, studera och lära sig språk. Något som i senare generationer har gått igen.

– Väldigt många i min släkt har studerat, arbetat och bott utomlands och jag tror att det är ett arv som vi har fått med oss. Min bror har länge bott i USA och själv var jag där i fem år som ung och jag lärde mig otroligt mycket. Jag var invandrare och fick stor förståelse för hur det är att komma utifrån, berättar Kerstin.

För att komma igång med släktforskning är det bra om man har tillgång till internet. Många arkiv är idag digitaliserade och mycket går att finna i kyrkoböckerna. Kerstin har även kontaktat hembygdsföreningar och sökt information om fastigheter hos lantmäteriet. Många gånger är det rena tillfälligheter som leder en vidare i sökandet.

– I ett samtal med Gryts hembygdsförening fick jag frågan om jag läst texten om min farfars vandring. Jag hade ingen aning, men det visade sig att sommaren 1934 hade farfar Adolph åkt tillbaka för att under sju dagar vandra runt bland gårdarna där han jobbat som dräng när han blev föräldralös. Originaltexten finns bevarad hos hembygdsföreningen och det var helt fantastiskt att hitta den, säger Kerstin.

Släktforskningen har gjort att Kerstin känner sig mer hel som person, men stundtals också väldigt mycket tröttare. Det är inte ovanligt att hon fastnar i sökandet och när hon tittar på klockan har den passerat halv fyra på natten.

– Men det är det värt. Släktforskning ger en unik möjlighet att ta sig bortom bara namn och årtal och man får glimtar av hur livet var förr i tiden. Det är en resa genom tiden – tillsammans med sina förfäder. ■

Namn:

Kerstin Sima

Ålder: 74 år

Aktuell: Med Sima story – en sann släktkrönika utgiven på Hälsninge Akademi Förlag

Fyra frågor till Mats Hayen, historiker och arkivarie på Stockholms stadsarkiv

Varför ska man släktforska?

– För de allra flesta är det en möjlighet att fundera på vem man själv är. När man förstår hur vägen fram till en själv har gått kanske man upptäcker mönster. Det är också spännande och lärorikt. Man lär sig inte bara om sin egen bakgrund och släkt utan blir även intresserad av den tiden.

Var söker man efter data och vilken typ av data kan man hitta?

– Kyrkans födelseböcker är den absolut viktigaste källan. De finns digitalt tillgängliga på Riksarkivets webb. Eftersom det är 70 års sekretess så är mitt tips att prata med släktingar för allt som skett efter 1950. En annan bra källa att börja med är dvd-skivan Sveriges dödbok. Sveriges släktforskningsförbund har gjort ett fantastiskt arbete med att skriva in alla som gått bort och där finns även uppgifter om när och var personen fötts.

Har du tips till någon som har ett väldigt vanligt namn hur man kan gå till väga?

– Samma sak gäller egentligen för alla. Om man ska lyckas ta sig iväg på släktresan är det tre grunduppgifter som ger access till historien; namn, födelsedatum och födelseförsamling. Sen har det hänt något revolutionerande de sista 2–3 åren då Kungliga Biblioteket har öppnat upp sitt tidningsarkiv och under Covid-19 är det dessutom fri tillgång till upphovsskyddat material. Jag sökte och hittade direkt min pappa som hade satt in en annons om att han sökte arbete i Stockholm när han flyttade från Tyskland till Sverige. Jag har också hittat att han var kassör för en båtklubb. Sådana uppgifter kan dessutom leda vidare till mer information i arkiven.

Hur vet man vilket arkiv man ska leta i?

– Det finns många olika arkiv och man får försöka leta sig fram. Om man kör fast så har Riksarkivet en tjänst under övriga frågor dit man kan skicka in sin fråga och sen får man hjälp av en handläggare som dirigerar vidare till rätt arkiv. Ett annat tips är att gå med i en Facebookgrupp där duktiga släktforskare ofta bjuder på sin kunskap. ■

Hagastaden – nu, då och imorgon

NU

Stadsdelen Hagastaden förenar Stockholm och Solna. Nya bostads- och gatukvarter har vuxit fram på det "enorma lock" som täcker stadens motorvägar och järnvägstunnlar. Här, i stadsdelens östra hörn, planerar Micasa Fastigheter ett modernt vård- och omsorgsboende med 90 lägenheter.

Ett av Stockholms största stadsbyggnadsprojekt på flera decennier är halvvägs klart. De första personerna flyttade in 2017. Det nya sjukhuset tog emot de första patienterna året före. Och när bandet klipps finns totalt 6 000 bostäder och 50 000 arbetsplatser på området som motsvarar tre gånger Gamla stans yta. Hagastaden är Stockholms och Solnas gemensamma projekt som innebär att städerna växer samman genom en så kallad överdäckning av E4/E20 och Värtabanan.

– Spaden sattes i marken för tio år sedan och intresset bland byggaktörer att bygga här har varit stort. Idag återstår bara två kvarter i Hagastadens västra del att anvisa. Hela stadsdelen väntas stå klart 2030. En tidplan jag ser hoppfullt på, säger Anna Näslund, pressansvarig på exploateringskontoret.

Utökade stråk för fotgängare och cyklister

Genomgående finns ett starkt fokus på bostäder, arbetsplatser och forskning. Viktigt i satsningen är även kommunikationer och framkomlighet.

– Vi förlänger och förstärker gångstråk och cykelbanor för att minska motortrafiken. Bland annat planeras en gång- och cykelbro över Uppsalavägen som ger närhet till Hagaparken och Brunnsviken. Sveavägen ska bli mer anpassad för fotgängare och cyklister. Även busstrafiken för-

stärks i vissa riktningar. Det blir en mer mänsklig trafiksituation som gynnar alla, säger Anna.

Grönt och levande i östra Hagastaden

Hagastaden breder ut sig från Vasastan i söder till Karolinska institutet och gamla Karolinska-området i norrgående riktning. På tur härnäst i planeringen står östra Hagastaden vid Norrtull. I detaljplanen ingår hotell, kontor, serviceverksamheter, skolor, idrottsanläggning och gröna parkområden samt 600 bostäder. Bland dessa närmare 300 studentbostäder och de 90 vård- och omsorgslägenheterna som Micasa Fastigheter ska bygga. Men än så länge är detaljplanen inte mer än ett förslag som från 18 mars till 26 maj varit på samråd. Det vill säga ett tillfälle för allmänhet, myndigheter och organisationer att få insyn och chans att tycka till. När förslaget vunnit laga kraft kan planering av bygget starta. Under tiden, bakom kulisserna, pågår förberedelser.

– Östra Hagastaden blir en spännande del av området med torg, grönytor och liv och rörelse. Micasas planerade vård- och omsorgsboende ser ut att bli snyggt rent arkitektoniskt. Det är bra att man anstränger sig för att bygga ett fint äldreboende som känns värdigt i Stockholms innerstad, säger Anna Näslund.

Hemtrevlig boendemiljö och utevistelse

År 2023 hoppas Micasa inviga det moderna vård- och omsorgsboendet som byggs på uppdrag av Norrmalms stadsdelsnämnd. Kvarteret börjar i

höjd med Sankt Eriksgatan och är riktat ut mot Tullhusplatsen och Wenner-Gren Center.

– Det blir 90 platser fördelade på 6 våningar, samt en bottenvåning med dagverksamhet och publika lokaler. Plan ett till fem innehåller lägenheter och på det sjätte planeras en gemensam samlingslokal för de boende samt en takterrass med utsikt över Brunnsviken, säger Larisa Freivalds, fastighetsutvecklare vid nyproduktion på Micasa Fastigheter.

– Planlösningen gör det lätt att orientera sig och känslan av institution undviker vi genom att bygga korridorlöst. Istället koncentrerar vi oss på att skapa hemtrevliga öppna ytor och en trygg atmosfär för de som ska bo och arbeta här. Till samtliga boendepå planer hör generösa gemensamma balkonger som vetter ut mot gården, för en lättillgänglig utevistelse.

De som ska bo här är i behov av vård dygnet

runt och har fått plats utifrån en bostadsbedömning. Att vistas utomhus i en trädgård tillsammans med grannarna är viktigt för trivsel och rekreation.

– Därför lägger Micasa stor vikt vid

den gemensamma utemiljön och planerar en grönskande gård, med promenadslänga och sittplatser, som nås enkelt via hissar, säger Larisa.

En liten del av gården kan bli möjlig att dela med Svenska Bostäder som planerar studentbostäder runt hörnet.

– Unga och äldre kan mötas här och kanske plantera tillsammans i växthuset som vi har ritat in i skisserna, fortsätter Larisa, som ser fram emot att vara delaktig i utvecklingen av kvarteret.

– Det känns särskilt viktigt då Micasas bidrag är det enda som är helt dedikerat för äldre i Hagastaden.

Hur är tillgängligheten i kvarteret?

– Generellt finns stora nivåskillnader i marken i Hagastaden. Solnasidan ligger högre än Stockholm, vilket gör det svårt att ta sig fram med rullstol och rullator. Men östra Hagastaden har mycket bättre utgångsläge, säger Anna Näslund.

I området runt Tullhusen, kvarteret för det nya vård- och omsorgsboendet, byggs ett stort öppet torg samt en aktivitetspark med trygga platser att umgås på.

– Vi planerar utifrån ett jämställdhetsperspektiv med ambitionen att här ska finnas något för alla, förklarar Anna. ■

Anna Näslund

DÅ

– **Stockholms baksida var länge öknamnet för Norra stationsområdet där Hagastaden idag tar form. En öde, ruffig och ganska otrygg plats, berättar Anna Näslund, pressansvarig på Exploateringskontoret.**

Men från slutet av 1800-talet fram till 1960, under järnvägens guldålder, var detta en viktig plats med en central godsterminal. Betydande för Stockholm och hela Sveriges utveckling.

De historiska Tullhusen där man länge tog upp varutull stod klara 1733 och behålls i planeringen för östra Hagastaden.

– De står kvar som de är men kommer omgärdas av ett stort nytt torg, fortsätter hon.

I slutet av 1990-talet började Norra stationsområdet förfalla.

– Godsterminalen förlorade sin betydelse i och med att järnvägen tappade i konkurrenskraft. Ett startskott för jätteprojektet Hagastaden som började planeras 2007 av ett antal stora parter i samhället: Stockholms stad, Solna stad, universitet, sjukhus och näringsliv, med flera.

– Samtliga var överens om att brygga över barriären mellan kommunerna och utnyttja marken för att få till detta viktiga stadsutvecklingsprojekt, avslutar Anna. ■

IMORGON

I visionen för Hagastaden beskrivs en stadsdel med tätare och högre bebyggelse än vad som tidigare har varit vanligt i Stockholms stadsbild. En nutida och dynamisk stad med alltifrån lärosäten, företag och sjukhus till restauranger, kultur och service.

Med en av Stockholms största parksatsningar som sammanfogar Hagastaden med Hagaparkens unika kulturmiljö. Annat som tydligt lyfts fram i visionen är etablering och utveckling av verksamheter inom Life-Science (ett samlingsbegrepp för vetenskaper som syftar till att förbättra liv och hälsa).

Anna Näslund på Exploateringskontoret fyller i:

– Hagastaden ska uppfattas stadsmässigt unikt med spännande arkitektur. Att stadsdelen byggs högt och tätt är delvis utifrån en ekonomisk aspekt men också för att det är ett smart sätt att nyttja

marken på. Och i varje entréplan i hela Hagastaden ska det finnas publika verksamheter, ett krav vi ställer som ska skapa möjligheter till en stadsdel som lever dygnet runt.

– Det ska kännas modernt och high-tech vilket knyter an till den vetenskapliga profilen för stadsdelen, givet i och med den mängd forskningsverksamheter som bedrivs inom området, fortsätter Anna.

– Vi tror att området är lockande för alla som gillar den urbana och moderna stilen och att de nyinflyttade känner en stolthet för sin stadsdel. ■

Swedish fika – en svensk tradition

I Sverige finns en unik fikatradition, som utomlands går under benämningen "Swedish fika". Utgångspunkten är kaffe med olika bakverk, men fenomenet är starkt förknippat med att ta en paus. När många tvingas till social distansering uppstår nya möjligheter att umgås över en kopp kaffe.

Uttrycket fika anses ha uppkommit först 1910 och vara en omkastning av stavelserna i ordet kaffi, som var dialektalt för kaffe. För Stina Almroth blev begreppet tydligt när hon bodde i Indien och jobbade med barnhälsofrågor.

– Det är först när man har Sverige på avstånd som man får perspektiv. Vår fika handlar ju inte bara om kaffet och bakverken utan allt runt omkring. Sverige borde vara lika världsberömda för fika som för Nobelpriset, säger hon.

Sedan många år tillbaka bor hon åter i Sverige, men intresset för fikatraktionen lever kvar. Faktiskt så starkt att hon precis har skrivit en bok om fenomenet. Det är inte en receptbok utan den handlar om allt runtomkring fikasituationen. Om de oskrivna regler som de flesta svenskar känner till.

– I många länder går alla och tar sin kaffekopp när man är sugen på kaffe. I Sverige väntar man

och samlas vid fikat. Alla ska vara med, berättar Stina som har en doktorsexamen i näringslära och antropologi.

Alla ska vara med

Att föreställa sig en svensk arbetsplats utan fika är för många otänkbart. Ofta samlas alla och dricker kaffe tillsammans oavsett nivå eller arbetsgrupp på arbetsplatsen. Alla är tillgängliga och det känns inte som att man stör. Man kan prata om jobb-grejer utan att jobba. Fikapausen är tillåtande.

– Sverige ligger tvåa på globalt innovations-index. Det skulle kunna hänga ihop med vårt fikande. På en fikarast kan man ventilerar någonting man kanske har tänkt på och faller det platt till marken så gör det ingenting. Det var det bara någonting man pratade om på fikat. Eller så

Fika digitalt

När social distansering råder skjuter kreativiteten i höjden. Istället för att ses "IRL – in real life" flödar umgänget på internet. Arbetsfika, after work-träffar eller middagsbjudningar, där alla lagar samma rätt och äter ihop framför datorn börjar bli vanligt i var mans hem. Monica Nilsson, som sitter i karantän tillsammans med maken Scott och mamma Mona, umgås ofta med släkt och övrig familj på internet.

– Scotts mamma Ruth bor i USA så vi umgås ofta med henne så här. Vi får också umgås med barnbarnen via datorn så länge pandemin härjar och vi inte får träffa dem. ■

råkade någon på en helt annan avdelning höra och så tar idén fart och lyfter. Spännande saker kan komma att hända i fikapausen, säger Stina.

Hur kommer det sig att den svenska fika-traditionen växte sig så stark?

– Från början blev det ett sätt att umgås i hemmen. På fabrikerna noterades det att många olyckor skedde just vid 11-tiden och 15-tiden och när kafferaster infördes gick antalet olyckor ner. Nu för tiden fikar vi på samma sätt oavsett om vi befinner oss i riksdagen eller hemma. ■

Namn: Stina Almroth

Aktuell: med boken Fika: Made in Sweden (2020, Albertine Publishing)

Micasa gör skillnad – skapar vårdplatser

I krisens spår ställer hela landet om och går samman. Stockholms stad sträcker ut en hand för att stötta sjukvården i bristen på platser som pandemin orsakat. I Micasa Fastigheters äldreboenden i Bromsten och Farsta skapades 200 vårdplatser – på bara en vecka.

– Uppdraget att skaffa fram vårdplatser kom i mars från Region Stockholm, genom stadsdelsförvaltningarna Spånga-Tensta och Farsta, berättar Anders Kjellqvist, Fastighetschef på Micasa Fastigheter.

Vid det här laget räknade sjukhusen med att fler patienter, än det normala, skulle vara i ett stort behov av vård. Patienter som insjuknat i covid-19. Ytterligare platser skulle tas fram för de som skrivs ut men fortfarande behöver enklare vård.

– Vi kallar det ”särskild vårdplats” vilket kan liknas vid hemsjukvård där Regionen står för läkare och sjuksköterskor och kommunerna för omsorgspersonalen och driften, säger Martin Forseth, Verksamhetsområdeschef på Primärvård Södra, Region Stockholm.

Stadsdelsförvaltningarna var snabba med tänkbara lösningar

– Vi fick bra respons från stadsdelsförvaltningarna som snabbt kom med förslaget att nyttja äldreboendet Fristad i Bromsten. Senare även Edö i Farsta. Förutom att båda husen är lämpliga fastigheter i grunden kunde ett stort antal vårdplatser frigöras här, fortsätter Martin.

Det tog bara en vecka för Micasa Fastigheter att ta fram 200 möjliga vårdplatser fördelade mellan de två äldreboendena. Platserna förbereddes i obobodda delar av husen genom att ordna med brandlarm, belysning, lås, hissar, ventilationssystem, utrymningsvägar, toaletter och andra nödvändigheter.

Hur kunde Micasa ställa om så effektivt?

Anders Kjellqvist är en av de ansvariga för projektet. Han tror att en stor framgångsfaktor i det effektiva arbetet har varit det starka engagemanget hos medarbetarna. Från reception och kundtjänst, till fastighetsförvaltare, sakkunniga och strateger, som med sina unika kompetenser bidragit med kunskap om att generera funktionella lokaler.

– Jag måste erkänna att jag först, även med positivt tänkande, tvivlade på tidsramen men insåg snabbt vilken härlig kraft och kunskap det finns inom bolaget, säger Anders med stolthet. En särskilt tydlig kommunikation krävdes dock i en tid då många medarbetare jobbar hemifrån.

Inte samma behov av platser idag

Idag ser kurvan över sjuka inte ut som den gjorde tidigare i vår och behovet av vårdplatser har minskat.

– Verksamheterna stod startklara men sedan Stockholm hamnade i ett lugnare tillstånd är uppstarten på vänt. Idag finns drygt 30 fullt riggade platser i Fristad som kan vara igång på två veckor vid eventuellt behov, säger Martin Forseth.

Det goda samarbetet har resulterat i många värdefulla insikter för alla involverade att ta med sig inför framtiden. ■

I VÅRA FASTIGHETER

Anders Kjellqvist framför Edö. Under maj avvecklades verksamheten i den här fastigheten då behovet av vårdplatser minskat.

B

Vi vill ha ditt svar senast den 12 augusti 2020. Bland de rätta svaren lottar vi fram tre vinnare som får blomstercheckar på posten. Skicka svaret till Micasa Fastigheter, Box 1298, 164 29 Kista. Glöm inte att skicka med din adress.

[illegible]